

Na Sárúir a bí ar Seacrán.

Bí fear agus bean boét ann, uair, a raib beirt sárúir aca, mac agus inígean. Ac caillead an bean, mácair na n-sárúir. I scionn tamail ma óiaró rin, ceap an fear pópaó arís agus póp. Ac níor éiríneis lear-clann leir na lear-máireaca aram, agus níor éiríneis an lear-clann leir an lear-mácair reo. D'fearr léi ar a' mbealaé uairi iao. Bí sráin agus mí-rcáto aici oíra ar fon náir leis pí amaé éuca é.

Bíodar an-boét. Ir ar éigin a bíodar i n-oon iao féin agus an dá sárúir a coctú. Mara raib as Dia, seobao riao iao féin agus na sárúir báp le goíca. Don oróce amáin bí an beirt sárúir ar a leabará éiar pa reómra agus éualadar an lear-mácair a' ráo le na n-ácair go mbu ceapc uóib a toul éun na éoilte lár na márac agus na sárúir i n-éinríg leó, a' baint ammaro pa scoill le haig' teineao. D'fásrao riao na sárúir pa scoill nó go mbeao riao a' tígeaé abailte. Annpin d'éalócaó riao ó na sárúir agus d'fásrao riao pa scoill iao agus ceao aca báp fásail, "Mar níl muidé i n-oon muid féin agus iao a beaó."

Níor maic leir an ácair goírao paosaí ven tróit rin a tabairt dá éuro sárúir, ac éairfeao pé a comairle féin a tabairt oi-re, ve sráó an péiróis mar bí pí tagaoe oíoc-múinte dá seuirí ma haíaró. Ac bí an beirt sárúir as éirteacé leir a' mbeairt a bí an lear-mácair a ceapao amaé le na n-ácair. Soill pé an-móir ar an seailín beas ac níor soill pé com móir rin an mbuaéail beas mar bí pé níor éiríneis agus níor rine nó an cailín beas.

"Ná bíoó imríde oíre," aoir pé. "Tíúbra mipe cloca beasa in mo póca liom agus an bealaé a béar muid a toul caíre mipe na cloca ar a' mbealaé agus treóirócaí na cloca ar air arís muid."

Tug rin mipeacé don éailín beas. Lár na bárac, péiróis an lear-mácair agus an t-ácair amaé iao féin agus na sárúir. Tugadar beasán aráin leó le haíaró an taé fáiríor go mbeao oíraí oíra.

Nuair a bíodar as imíeacé ón teac, bíoó an buaéail beas a' éromao anuar agus a' píocaó ruar cloca beasa agus dá seuir in a póca.

"Tuge naé nveanann tú veirí agus san a beir a' véanam moille," aoirfeao an lear mácair.

Ac bí pé a' píocaó na scloca beasa nó go raib lán an dá póca aige agus an t-am a pábaoar i n-aice na coilte, coraig pé a' rícaíleao na scloca beasa ar a mbealaé irteacé eun na coilte. D'fás an lear-mácair tamall maic irteacé pa scoill iao agus toubairt leo pánaé annpin go traónóna agus go oíocpaó a n-ácair agus i féin dá n-iarraíó an uair a beao píoinne áóbaí teineao bainté aca.

Ac d'fava ó éiríde na lear-mácair a tígeaé ar a tucuiríis mar buó é a raib uairi iao pánaé ar a scoill go b'fásao riao báp. Ac nuair a bí an veiríannar a' ceannaó leó, coraigeadar a píúbal amaé ar a' scoill agus ruar riao a' bealaé go péiró mar bí na cloca beasa a éair an buaéail beas ar a' mbealaé a' tarbaint an bealaig uóib. Bíodar a' píúbal leo aram gur táinig riao abailte. Bí ácar ar a n-ácair ar uéc iao a tígeaé ar air mar pí pé naé b'ceirfeao pé go veó arís iao. Ac ní ácar a bí ar a lear-mácair ac a máraic mar bí éuite píúil aici naé oíocpaó riao ar air.

Bíodar ceapc go leór annpin go ceann tamail nó gur éumínis an lear-mácair arís uirí féin. "Ir móir an obair uóinn" aoir pí "a beir as coctú na beirte rin ruo naé b'fíilmuid i n-oon a véanam. D'fearr uóinn a toul éun na coilte arís amárac." aoubairt an lear-mácair. "leir na sárúir agus a toul com páoa irteacé leó ir a scoill agus go scinnfeao pé oíra bealaé ar bí fásail amaé."

Bí na sárúir as éirteacé le ceapc a bí an lear-mácair a ráo an baba reo péirín ac bí an buaéail beas a' ríúil go n-éiríeacé go seail leir mar o'éiríis éeana. Lár na márac, péiróis an lear-mácair agus an t-ácair amaé iao le toul éun na coilte. Tug an lear-mácair píora aráin oo éacon uime ve na

sárúir. Ac an lá reo ní raib am as an mbuaéail cloca beasa a píocaó le iao a éairfeam ar a' sárúir éun na coilte le go mbeao píor aige an bealaé ar air arís. Níor tug an lear-mácair am ná traosáil oó le éromao ar na cloca le na b'píocaó ac dá b'píocú agus dá veiríú éun píúbal. Ac i n-áit na scloé beas a veir aige le caíream ar a' mbealaé éun na coilte bí pé a' b'píeaó an píora aráin oíra a méaraéa agus dá rícaíleao uair ar a sárúir.

S'píocaódar an éoilte agus éuair riao tamail maic irteacé innti an lá reó, com páoa gur ceap an lear-mácair naé mbeao pé éaríaró aca bealaé fásail amaé airí. Nuair a táinig an oróce o'féac an veirí-sárúir le na mbealaé fásail amaé ac ní raib pé an éaríaró. Bí an buaéail beas a' tóruigeaé an éaráin a raib pé a' rícaíleao na b'píoraí beasa aráin ar. Ac mo léan, cá raib pé rin?

Níorb ionnann é agus cloca beasa agus bí pé ite as énaéa an áeir. Bíodar as iarraíó an bealaé a véanam amaé ac bí pé cinnce oíra. I n-áit a mbealaé a véanam amaé ir amlaró a bíodar dá n-uaríníú féin irteacé pa scoill, nó pa veirfeao naé raib píor aca cá raib riao.

"Ní b'fuirgeamuid an bealaé amaé agus cinnce pé oíraínn a toul abailte go b'rácaé" aoir an cailín beas, "agus tarraigeócaí veiríóis ríaoáime na coilte óna céite muid," agus coraig uirí a' caimeao com háro agus bí pí i n-oon.

"Ná bí a' caimeao, níl maic uuit ann," aoir a' buaéail beas, "níl don uime veó asainn a tíúbrao éiríde na mipeacé uóinn mar a tucsa muid féin dá céite é. Bíoó foíro asao, agus naé mb'éirí le Dia nuair a beao an lá ann go b'fuirgeamuir bealaé amaé ar éaoi eicín eite."

Bí píora maic ven oróce ann anoir agus píor-óub pa scoill. Níor léar uóib anoir. Ní raib aca ac a veir as útamáil anonn agus anáil agus a rímaíraé ar nóir uime san don tríúil. "Ir veacair a ráo naé oíre a' éiríde a bí as ar lear-mácair a éuir pa tríoilóro reo muid," aoir a' buaéail beas, "ac íocpa pí pór ann."

D'fanadar mar rin ar feao na hoíde nó go b'pacadar polar an taé a rísalao trío a' scoill, a éuir aoubear agus ácar ma seiríde. Annpin arís o'féacadar le bealaé a véanam amaé ar a' scoill. Sa veirfeao ruarfeadar san amaé ar a scoill iao féin. Ac níorb é an bealaé é a nveacadar irteacé pa scoill. Coraigeadar ar píúbal leó a' ceapao go b'fuirgeao riao a' bealaé abailte ac ní a' veiríeacáir an áit. Níorb é an bealaé éeana é ar táinig riao. Bíodar a' píúblóro leó i beao san píor aca cá pábaoar a' toul. Bí ar méro aráin a bí aca a' fásail an baile uóib foíste aca le páoa. Bíodar tríoim tuirfeao ve bárr a' tríoíbal agus an oíraí.

Fá veirfeao, carao ruar i mullaé énuic iao. Éuadar anuar le pánaíó an énuic. Bí teac tíor pa bun a' énuic, teac a bí véanta ve arán. O'éiríis a seiríde le ácar. Teac a bí véanta ve arán! Naé iao a o'féacpaó an t-oíraí a baint oíob féin. Coraig riao a' ríobao agus a' píocaó an tíge agus dá ite. Bí pé níor míre ná an píúca. Ac bu saíro gur horgluigeao an oíraí. Táinig rean-bean agus péire maíre éiríre aici amaé. Seir na sárúir.

"Cé píre acá a' ríolpaó mo tíge agus dá ite?" aoir a' trean bean.

"Ó muidé," aoir na sárúir, "bí muid a píúblóir ar feao an taé san seim len ite agus bí muid san dá veir cailte le oíraí."

"Dailte, máí mar rin é," aoir a' trean-bean, "cearao irteacé in mo teac agus tíúbra mé neapc len' ite agus le n'ól daoib."

Éuir rin tuilleao píméro agus ácair ar na sárúir. Éuair riao irteacé agus tug a' trean-bean arán, in agus taé uóib. Ceapcá dá péirín rin gur rean-bean lágacé gnaíreamail a bí innti. Ac níorb eao. Ir éapc a bí innti fealltóir. Bí an teac aráin véanta aici le haig' veir a' meallaó sárúir. Nuair a veirfeao pí ar na sárúir tugao léirí iao agus beao a' tabairt éuite píort beaca dá feadar uóib le na reamra. Nuair a beao riao rácaé reamraí márbuigeao pí iao agus

o'iteaó iao. Iy iomóa fapúr a éamís ma epúcaí (pá na lámá) leip a' mbeapcuígeaó pín.

Bí pí lágacó zo leóp leip an oá fapúr peo na céao laeáanta. Ac ip feapp fup éur pí an buacáill beag ipceac i rsioból asur éur glap ap a' uopap. Bíoó pí a' cup an éatín bís amac le diaó éuise éuite lá. O'fáspap pí annpín é nó zo mbeaó pé fácaó peamap le napú aici. Éuite lá annpín téirbeaó pí éuis uopap an rsioból asur o'abpuígeaó leip an mbuacáill beag a lám a éur amac ipip an uppam asur an éomla zo mbeaó fíop aici a' paib pé a' peamapú. Ac éumhís an buacáill beag céapo a bí i fepoíthe na caillíge asur i n-áic a lám a fíneaó éuis an fcailleac, fuap pé pean-énám pa rsioból asur bíoó pé oá fíneaó amac éuis an fcailleac. Bí an éatíleac na uall asur ní bíoó fíop aici nac i a lám a bíoó an buacáill a fíneaó amac éuici asur nuap a beipeaó pí ap a' fcaím epuaró éopuigeaó a' mallú asur as eapfemí ap map feall ap éom caíte ip bí pé a' éomneál.

Ac aon lá amám fuap pí fá péip le é a mapú asur é pópcaó máp peamap nó caíte a bí pé. An lá a bí ceapá amac aici le na mapú o'opuís pí uon éatín beag teime móp a éur fíop asur abann móp a bí aici le na gáó na hócaíthe a éur a' téirbeaó le hap na teimeaó. Rinne an éatín beag amlaró. Ní paib an éatín beag í féin fan a éurpínt céapo a bí fá'n fcailleac a uéanam. Bí ampeap maít aici zo paib uúil aici an buacáill beag a éur éun báip. Cé'n fáé eile a mbeaó pé i ngéibeann pa rsioból aici fan zoip aige é fágáil. Du feapp zo paib an teime épi lapaó asur an t-abann te, uéapf.

Bí an tpean-bean an-tpeán fan bpuí ná neapc. Ac bí pí óp éionn an abann an pointe peo. Nuap a bí, ní uéapna an éatín beag ac tunc a éur inni asur í éatíeam fíop pan abann nó oígeann asur élap a éur óp éionn an abann. Sin é an uap a bí gleó asur a' rfpheacaó as an fcailleac asur í oá lofpaó éíop pan abann. Ríe an éatín beag amac zo glionopaó as innpeaó an fíomá a bí uéanta aici uon buacáill beag asur oá leigean ap fíibeann. Ap noóíí bí ácap móp ap an mbeipc. Ní paib fíop aca an 'na puíthe ná 'na peapam a bíoap le glionopaó ip le pímeaó. Bí an éatíleac bpuíte oóííge as an fcailleac. O'fapa a uul leici é. Sin é an paé a bí pí féin a cup ap éuro maít. Sin é an paé a bí pí le cup opca pan ac níop éipí leici. Éopuigeapap teac na caillíge asur fuapheapap éuro móp óip ip aipíto ann. O'fáspap an teac annpín asur éus an éatín beag lán appúin a bí uipéí uen óp ip uen aipgeaó leici. Éus an buacáill lán a éapín asur lán a pócaí leip ué.

Fuapheapap an bealaé abaité apí asur bí fáilte an uómain as an ácap pómpa asur bí an leap-mácap caillte asur níop bfeapp leip an ácap ná leób pan beó í.

PEADAR Ó DREÁIN.

GLIOPAR AN PÁIPTE ÓIS

Bí feap ann nac i bpaó ó foim, asur bí aon mac amám aige nuap a caillcaó a bean. Nuap a bí an bean tamall caillte póp pé apí. Bí an feap peo as uéanam zo maít asur bí pé fácaó paíóip. Ní paib bliapain ap bíe as uul éapc nac mápbócaó an feap peo mapc. Bí an mac a bí as an bfeap peo an-ós asur pí an leap-mácap a bíoó as fágáil a béilí fá néip uó asur ní bíoó pí as tabaipc aon blap uen feoil uó ac na haobáí. Ní paib fíop as an bfeap nac paib an mac as fágáil na feola map ní bíoó an mac as íte ap aon boip leip. Bí an feap as ceapá uul i n-áic áipio eicínt lá, asur an oíóce poime bí fáicéíop ap zo mbeaó an lá ap na bápac fluc. Bí an an mac na peapam pa uopap asur o'fíapfuis an t-ácap ué céapo a bí an oíóce a uéanam.

"Á, muípe a Uéapce" ap peipean,
"Saoít a uéap, bpaon ap asur é a' píoc."
"Céapo é a míc," apfa an t-ácap.
"A muípe, a Uéapce," ap peipean apí,
"Saoít a uéap, bpaon ap asur é a' píoc."

"Nac mop an t-iongnacó é pín a míc" apfa an t-ácap.

"Nac mó an t-iongnacó é a Uéapce," ap peipean
"an mapc uéipeannaó a mapbuis éura a beít na haobáí uilí."

Annpín nuap a éuala an t-ácap é peo, bí pé as ceipcínú an míc zo bpuap pé amac cé'n fáé ap uóbaipc pé na pocal pín. Nuap a u'innip an mac uó nac mbíoó pé as fágáil na feola, bí feapf móp ap ac uapó pín amac bíoó an beipc aca as íte ap aon boip amám

SEÁN MAS FLANNACAÍO, Opuma Beag, Mas Cúilinn.

PISRÉOGÁÍ.

Cuipceap fap ap lám an "tincan" a mbíonn an bainne ann (lá Dealtaine) ap fáicéíop zo uciúbpeaó na próeogáí ap é.

Ní cuipceap amac aon bainne ap an teac lá Dealtaine. Oá fcaipcí beaó an mí-áó ap na beipíóíí ap feaó na bliana.

Nuap a bíceap as paipú bpeíóín ní leigceap uon ingin ip píne beít na peapam: oá leigcaó ní pacaó aon paipú ap an mbpeíóín.

Caíteann na uoimí uipge caipheacain opca féin oíóce fála.

Ní éugann na pean uoimí ceao uuit ac aon caoib uen teime a tabaipc leac.

Nuap a bíoí uoimí as uéanam maipceao ní tugceap ceao o'aoimne pplane a tabaipc ap an teac zo mbíonn an maipceao uéanta.

DU CEART OÁ SAC SAEDILSEOIR
i mbaile áta cliath
SAN AON ORÁN DO CEANNAÓ
AC

Aran

UI

Chinneide

AN T-ARÁN IS FEARR OÁ
NÓEANTAR.

124 SO UCI 131 SRÁIO PÁRNELL
ASUR

BÁCÚS NAOMH PÁDRAIS,
BAILE ÁTA CLIATH.

Sután—3141.

CUMANN URRUAIS CHATHRACH, BHAILE ATHA CLIATH.

4 SRÁIO UACHTARAC UÍ CONAILL.
i mbaile áta cliath.

Com uaingean le Cairéal na Ríog,
Com faeóealaó le Teapap na ucpac
Com ceann le aon pléid ip an fcpic
Cumann Uppudap Cápac áé' Cliath
Connímuip i n'éipinn an t-aipgeaó,
Bíeó as Seán buíthe map a uéap,
Asur beíó an t-áó opamn feapca.
Ac éiall a beíó asann apacon.

Ná Dean Faillighe sa gCuis.

ÉADAC SAEDÉALAC ap feabap le
fágáil ó

Proinsias Mac Donnchadha agus a Chomh, i nGaillimh.

A éur uúéap i fcomnaróe ué
uéantur na héipeann a éur 'un éinn.

Níl aon tpiopa ip na éuis éuisí a bfuil
níop mó eapfapóe faeóealaó le fágáil
ann ná as

A. MOON, TEORANTA.

A uólar cultaí feap, hacaí ban 7 sac
aon tpoie éapais feiteap o'feap,
bean, nó páipce.

FÍORFÍONTA, ESUNTON.
i nGaillimh.

DUANAIPE RUAIÖRÍ MÍC DIAIRMADA

FILIDÉACT SEÁN UÍ ŠAÖRA.

STAIÖ NUA NA HÉIREANN (1697 *al.* 1707).
(1.V.1., L. 33, cc. 23m23, L 139).

Ir fada atá an ainneire ar Šaeöealaib,
Faoi marlaö aš žac aicme dá tpeime.
Ní bfuair a daoime aš Maoipe ar don éor,
Leat a ndaoipre tpeio an tpean-muir

Leactrom tpeie ir tpe na laeöpaibe,
Šan ceao airm ná ppaism na cléipe.
Ní deap to épuö mar bpuil to deapla,
'S níl ceao aš pšoil má'r toil leat tpeíšte.

Ir coramail a žcár lá pláiš na héiöipe,
Nó leir an mbpuio to éur Turgepuir,
Maor loölanm 'ra bpoöram dá žceápaö,
Nó an connpaö to éur Cromwell ir épton:

Šan com žan eac žan pšait an éaoais,
Aét uaitcíní rmeapca dá péadaö.
Cibé tošpar bí (:bíonn) aš bpuieao to léapa
'S níl maip öuit beic aš tašpa to péioicš.

Cíor puš, cíor tpeie, cíor cléipe,
Cíor pšóna, cíor tóna, cíor tpeíšte,
Aipšeo ceann i žceann žac péile,
Aipšeo ceallaiš 7 bealaiš to péioicš.

Ní žlacpar a maom ó don i n-aonšeoct.
Caitpíö a n-íoc 'r a noiol tar(a)éip rin.
Ní maip a mbeo pni cíor a n-eaš rin,
Šan ceao a éorp to éur i žcorpaö na cléipe.

Már beo öuit 'r tú an róšaipe Šaeöealaö.
Már báp öuit níl cáp in to pšéala,
Atá t'anam i žreapall na péime,

MARÖNAÖ TOIRÖEALBAIŠ UÍ CEARÖALLÁIN.

SEÁN Ó ŠAÖRA, cct. 1.V.1.

Duan an eašna ó n-a hópaö.
Ní fear céim ná comónaö.
Dí a pšéim dá eur a želí
Nac léiš a noil i noimbpíš.

Máö (:má'r) reallpaím nó fear dána
Šepúöar oileear ealaöna,
Šé žnár žac eolair ašpa
Šeolur pár žac uplaöpa.

Mur rin to ceannpöre an éiúil
(:ceoil)
Le líomšar žac téao tpeíöim.
Mur žceleactaio žan éla (:éla)
a žreáp.
Léiöpíö (léšpuio, lr) a lám
ar leitšléar.

Ceol na epuite, dá (*leg.* žá) otám
óó.
Cian atá foöla ar iarpno,
Mur öuam žac ošpai dá
öoimne,
Cuaiö a haöb i n-éašcuimne.

Šur múršail ruar a reallbaö.
An épaö cumpa Toiröealbaö.
An péanman eaoliro, vellán,
Éiöne épaioöe Ó Cearöallám.

Ušöar feanma Inne healša
Lar a lööpaonn loimneapša,
Nac ciamair ceo pá époioöe
Lé oiamair ceoil élašpaše
(élašpaše).

Špoča meala puam a meör
aš poctum uamm žo haeioir
(.i. aer),
Díor žo blác-éapre, bpaonac,
binn,
Ir žo páilteac, aepac, aoiöinn.

Meanmnaö a péir i n-am óil,
Ciamair i žcár žac öubpón:
Šuanpšaše na puam nac öoet.
Šuaillöe buan na banpöet.

Šac puše feanma dáir cum
Cioöpuao caoin ná an dá
éaömonn.

Mur bfuair bapir éar žac euple,
Ní bfuair táp ná tarceupne.

Ceo mur pšapar žan aipe
Pan úpmaš otair otalmáiše
Leatnuširo ceöl poipöe an pír
na ceö öoiltöe ar na öaomib.

Šac neac i bpaibpar žo pann,
'S pšéacta cupaö na žcomlann.
Ir žo háöbal žac žpuaiö
šreannpa
Ó žpuam žo háöbap ašeoanta.

O'pár an uairle na meöm (nó,
meaöón)
Apo-šlioet eacac Murö-
meaöóm
Laöc dáir pšiamáö tuir
Teampac.

O'puil na otmaö-mac
Toiröealbaö.

Šio éarla (Dia 'ra éabair)
Uam ón éaš žo bpuapreabair

Mör paoi (!) lom da labairt
Caoi (?) to éom i žcontabairt.

Šac tpeac i otalam Vanöa
Dá bfuair éipöeact t'ealaöna
Feapao ppara žo öoet,
Šreapao bapa na mbanpöet.

Muminiš ir laiöniš žan loet,
Ní aipnim caöa Connacö
Ir Ultaiš áppaioe to puöail
Fáo' élašpuiš tpeomöa
caišiúir

Dealö cumao žo bpuam ašpa
Dámpa ö'oilcear ealaöna
Ir poöpoöe binn bpaonac
'S po-öuite žpinn žlan žéašac.

Oipšioe na n-aömap oile
Cuipao ar ceöl élašpaše,
I bpuam žo epunn žan éelit,
A pinn, a žcuimš 'r a
žcaipmeipre.

Šo mbaö búan to éaoö toparö
Fá nnaoi ir pá élainn éupamaiš
Ór žaipio bap lá ón Luan
Šo maipio bap mblac žo biö-
buan. Duan

[An t-ašpán.]
Ní beio péir ar döpo na pcoipim
éapant (?) na öeaiš
Ná tpeacöe öoiltöe le öoio na
feanma ar pášail,
Šan pšéic ar éoipm ná eorö
paoi leann ar élaš

Mur an ealtam díor eapap na néalta.

Šé Riš na pušce ir Riš Šeamur,
An pápa na bpaiope p'a tpešpuir,
Riš laoišeoac éur an épšopöaišeoact pá péioicš
To éur an öann po ar élainn Milépuir.

Níl ceao aš neac a öul ar otalam na héireann
Aét mur uppam žo žcuipream an éleip ar.
Dá mar beio an tpeac 7 an tpeíšteac
Šuoet löbuir 'r a möp-puil ar aepšop.

Mimic to paopaö ó öaoipre éipe,
Tuaca Öé Öanann to pšapaö le éibir,
Iré lušarö (leg. luš) to leaš öalap öeimionn
Da möp bpuio míc Con 'r míc Céaöta.

Iré Tuacal a ö'puaršail na céaoöta,
Fuarí eošan Möp a éoir ar péioicš
Šé páöpaic éašpaše epšeoam to Šaeöealaib,
'S ní fada maip pmaet Oliverpuir.

Ir é an Dia bí an uair rin an Dia céaöna,
Mo tpeuapše ptaio nua na héireann.
Atá a n-uairle marö pa bšpame 'r i n-éipunn
Aét pušeoall beaš áir atá epáite epéaöta,

Dá mbocao ö tuinn žo tuinn mur éanlaic,
Mac Muire, na naom ir žac puš lé'r péioir
Ór öea atá an cáp to péioicš
Mur otušarö paioipe ón öaoipre to Šaeöealaib,

Šo bpašarö báp žan pšáp i n-éupaeact.
'S abpoöarö žac aon žo mín amén leir,
Pater noster qui es in coelis,
Ave Maria gratia plena.

(Amháin 1.V.1.)
To péadaö na žéaša, to beappaö na epainn,
Ir na pšéama tar(a)éip rin dá ngeappaö žo teann.
A Öe öil, an péioir žo bšeoipíö a(n)öream
An pšpé beaš to péioicš an ceallaö i n-am.

MAIŠISTIR ŠAÖRA.

Dá mba éas do Choirdealtáic
oirdeairc Ó Cearbhalláin.

Ir ba é 'r ar doirib doirio na meann-
éiric mbláic
San féadain oiraid 'r ar (bup?)
loirg do leannuim tráic
Ir ón scéir go Corceais 'r go
Coppéleirg crann na láim.
Taoi an éraeb san poimn as
Choirdealtáic Ó Cearbhalláin.
Mh. Sárpa.

MARBNAD AN TUINE UASAIL RÓ-
OIRDEIRC RÓ-FÓSLUMA RUADÓRÍ
Ó FLAITHEARTAIS.

2355, L. 40, R.I.A. Cc. 1., V., 1.,
23M11, L. 16.

Móir a scumaoin ar éiric Cunn
An t-oirg is aburó 'r fóslum
as rshúad an iúil amra,
lé roirib n-ugóir n-ealaúna.

as tionóil rshreapra na ruad,
Dá rshúad ríor go haetna
Cruaéat na rúite 'r a reat
Uligeat foóla 'r a hoireat.

Móiré fóp meaprae gac fonn
Aoraeat a foime 'r a fearonn
leogain nár gac suar i ngliaú
do gluar a reolta ón Sgria.

Saotair gac reanearó san éló
Gac ollam ceaprae san élaeoló
Gac pile faobrae ra dáil
Craoða san time ón trom-
dám.

Do éaoinnar, diaú i ndiaú,
An éirne ar fuinn Maicnaú
Ar éirg sur rompla palac
Teirg na n-ugóir n-allmárac.

Óruo eaétrann oirca go re
Do dáil iarrma na héirg
Re uile dá n-iaé go slan
(i. dá uir)
Ói an traid i n'éiric asur i
n'ollam.

as ro rompla nac beas bup
Caoinnar gac polla Ruaróirí
Ó Flaitheartaig rshóm go nshur
do rshúad rshúad-éraeac ir
reanúr.

Trí paltrae Danba Úreag
Caprae Clomne Milead
Leabrae gabata ma nshar
Annála Teamp a tacar

Féineacur, Féitipe, Táin,
Déarla teiribe ón Tromdám
Ugóir gac am le a uirg
Rann do rshúad ra Scoitig

Réimior na ríog, bap na uirg,
Complata na rshúad n-iméian,
Na ceata éirg Dia do neam
Deata na scliar 'r a rshreapra

Méat do faotair nior rshúad neac
Ó pé Cioisail ná Cearrae
A bflata a bfaill 'ra bfoirg
Sur rshúad gail a nshian-tróluir

Teangtae ir líomta labra
Órdoir ionnuir ealaúna
Réarla slan ir lonnrae li
Sonnrae an réalta Ruaróirí.

CÚRSAL SAMHRAÍO I nSHAILLIM NA LÉIGEACTOIRÍ.— Taoib éiar:
An Úr. Tomár Ó Maille; An t-Ollam Seámuir Mirtéat; Seán S. Mac
Enrí, M.A., M.Sc.; Liam Ó Duacalla, Rún. na Slúppaí. Na rúirde:
Eoghan Mac Cionnaic, M.A., M.Sc.; Sígle Ní Cinnéirde, M.A.; An t-Úr.
Seán Ó n-Éiric.

Tá foirg foóla san éia
I' leabair Laróne Ogygia
Do élaoró gac ugóir fallra
Múeapó aoir na héirgann-ra
(na héirgann-ra, 1).

Ní hallaéat (al. ollár) ní bheir lé báir
Aéat rún an éirg do congáil;
Ní gac duairé dá úairé,
Aéat barr uairé é'óiréaróirde.

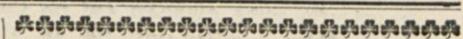
Deir móir n-eagna uir ealba
Aoir na uairca uirdealtá,
Ir surab é bior ma baoir leam
[Leam, tpr]
An aoir 'r a éirg do éairéam.

Nó go raib gaeóat ma gail
Maipre do muirg san meapball
as uraóir na dáime uirg
'S as raóir an élaíre
Cormaic.

Aoir fóra mar fiaóam air
Mile reat scéat 'r trí
éacair
Níl bup ná páram i ríor
Aéat gára an Ríog tá ro-móir.

1., V., 1.:
A Flaitheartaig an áis rúg barr i
scumar an iúil
'S i rshreapra na uirg do
rúnán an t-oirg ar scúil
Ór falligeat mo dáin 'r sur
gairg a éirg do élaú
Mo beannaéat 'do dáil mar
fláinte éugao ar lúc.
Máirgairg Sárpa.

[Már é Seán Ó Sárpa—7 ir uóca
surb é—a cum an ceatrama úr "Aoir
Ícra mar fiaóam air" a éugao an bl.
1712 mar dáta ríor ní ríor go bfuair
pé féin bap ra mbl. 1701 mar tá
ráirde i n-áit eile uen leabair.—
T. Ó M.]

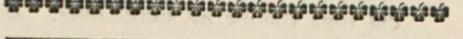

Leabhra a Sgríobh,
TOMAS O MAILLE.

AN GHAOTH ANIAR (3s.)
MAC DATHO (1s.)
Innsean nua ar an sean sgéal.
URLABHRAIDHEACHT
AGUS
GRAIMEAR NA GAEDHILGE.

Cuid a I. (Fá éadach, 7s. 6d.), tracht ar Ur-
labhraidheacht (foghraigheacht); i gcoith-
cheann, agus ar chanamhna na Gaedhilge.

AN GIOLLA DUBH.
MICHAEL O MAILLE,
Iad uilig le fágáil ó.
COMHLUCHT
OIDEACHAIS NA HEIREANN,
89, SRAID AN TALBOIDIGH,
BAILE ATHA CLIATH.

TEAC DOIRDEACTA.
Ait teactmar le haig laeanta
UI MHONGAIN,
CÁRNA

raoime. Tá comsair reoltóiréacta,
báúiréacta 7 rúnána ann. Iar-
airéat loca 7 fairgise ann. Tá toga
Saeóilge as 'éiric úime ra teac.

Duine ar biú a dteartuigeann "An Stoc" uairé no ar maic leir fuaspa a éur air, rsiúobáó pé as an Stiúrtóir

LIAM Ó BUACALLA,

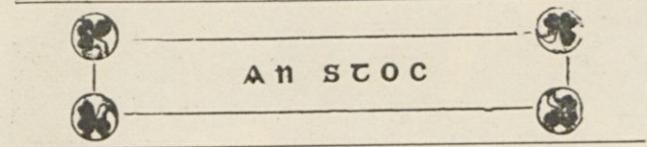
Coláirte na hIolrsoile, Sallim.

Mairiú le saé áóbar rsiúobáó a tairdear ra bparéar cuirtear rseála as

TOMÁS Ó MÁILLE,

Coláirte na hIolrsoile, Sallim

Trío an bPorta ... 3/- ra mbliáóam.
" " " ... 1/6 ra leiróbláóam.

1930—LÚSHASA, 1930.

OLLMUIZTE AN PÁIDRÍN PÁIRTIS

In-ainm an ácar, agus an míc, agus an Spiorad Naomh. Amén.

Irligimúir, agus ullmúigeadó. ar ar dá nglán in t-riáónaire a ácar Siórruóirde Slóirnar Beannuighe so rúsa tú roilre, agus rólár, farasó, agus ríóean na bflaítear dáir n-anam. Ofráileamúir ruar na cúis paróeadaí, na cúis Avé Mária agus an éré, no Dia míor ácar saé éúle éumaéct, i n-éiric agus i n-omór na hamripe beannuighe, i n-éiric báp agus páir ar Slánuigheóra Íora Críort, i n-éiric na rúairní crúinn a cuirtear in a éoraí agus in a lámái, i n-éiric an éoróin veils a cuirtear ar a Ceann, i n-éiric na pleighe míne cuirtear éir na Críorté, i n-éiric báp agus Páir a r'fulainis Sé ar Crann na Críort le mairne a fuarrait agus a flánú ón bpeacáó, a céaraó ar ron ar n-anam a éeannaéct, so mbaó é féin a seóbfar é.

Ofráileamúir é ar ron marbó Púrpaóóra, an rómáin so h-íomlán, so háiricte ar ron anam duine ar biú acá annrin a báinear linn féin, a n-ácar agus a mácar, a ndearbáirteada agus a ndeirbáirteada agus a seáirí saóil beó agus marb má éi so bpeiceann Dia fuigheall raóiríon, bpeiceáinnar aicúise, san a éomíonáó, faillighe aicpeann, lá raóire, ná Dóim náighe, lé Mac Oilir Dé, a ríor-méaró ar a nglóir, agus laóú ar ar brianca, agus dáir ndeirpú ar a luar, irteaé so Ríosaéct na bflaítear.

Ofráilmúir ruar iáo, ar ron duine ar biú a bfuil iallac oráinn, guróe ar a ron, ar anam duine ar biú a bfuil mairó nar seiontríocar lé na péacáó, ná acá na éiontríocar lé nar bpeacáó, nó acá i bpeac ar cuimne, no nac bfuil aon duine aighe féin beó lé guróe ar a ron, mar rúil so bfuigheamúir as veáó-imríóe ar an áceuinighe, rin dúinn féin agus no na hanamnáca boéca éuaró ar rluas na marbó, an Slóir Siórruóirde don ácar, agus don Mac, agus don Spiorad Naomh, mar bí ó túr, ir tá ir véar so bpat, lé raógal na raógal. Amén.

DEIREAD AN PÁIDRÍN.

Tabair cuairt, a Úigearna Íora Críort, ar an teac réo, agus ar an seannrtaí réo, agus ríóir uáca líóairg, agus saé reils agus catú an ríabal, agus so rúeana na naingli beannuighe a n-ácar ánn. Síóctán, agus carannar i seóimúirde i n-ar mearf éir Íora Críort ar rúigearna. Amén.

Ó éus tú rlan ón lá rin so rúsa tú rlan ón oróce mairó agus ar saé sábaó, agus ar saé conrabaírt, veáó-rseála, agus veáó tuairpís ó míur agus ó éir, congnam agus curóú ar a bflaícaí íoc, lé Dia agus lé duine (an éré)

Ó a Úigearna, véan ríócaire oráinn

A Críort véan ríócaire oráinn.

A Críort tabair roraó ar an éoir—

Guróe dúinn, guróe Dóimnáig, Saáarna agus Doine so rúeigheadó i rúairbe dúinn féin agus don éine ríonna. I n-ainm an ácar, agus an míc, agus an Spiorad Naomh. Amén.

MONICA NÍ MÁOÚB,

Cill Úrúocáin, Ror Muc, a éur ríor é.

Seán agus an Saáar.

SSEILM SRINN.

Úi fear ann raráó agus pé an r-ainm a bí air Seán. Úi pé an-amarveac ar raráó. Úi rú pé a' rúeanaí éúle ríort ar bealaé agus pé an áit ir mó a mbíóú pé a' mulléar ruo as ríoráim. Sa veirtear himriigheadó don rraáar air. Táimic an rraáar so rúí é agus rúbaírt leir san a rúil so rúí aon ríoráim níor mó. Rúbaírt Seán nac rraáar.

"Úi so maic ir ní maic so nolc." Úi ríon-bean ar an mbaile agus bí rí r'ráil an ríonrin lé raráó ríonrin air agus cailléó í. O'iméig éúle duine as an ríoráim ríon ríóce agus r'fan Seán ra mbaile. Ní maic ríor aighe céaró a rúeanaí pé. Sá veirtear, éumíng pé air féin, fuair pé dá éincan agus r'íméig leir so rúí teac an ríoráim. Táimic pé so rúí an ríoráim rúimce. Ríoráim pé as bualaó an dá éincan raráó éúle. O'iméig saé a maic ra teac le n-a n-anam agus níor leig an ríortéir rúí teacé ann so maic pé na lá.

Nuair a fuair Seán iméighe iáo rúigheann pé irteaé agus guróeann pé an éalléac agus éróann pé leir i so rúí colceacáir rí a maic ríora beas aic. Leas pé ar éú an ríoráim i agus éúir pé ma ríoráim ruar leir an ríoráim i agus ríon-bean caillce i na beal. Nuair a táimic na ríonna ar mairóin a' rúil dá cur, ní maic rí lé r'ráil. Himriigheadó don rraáar é. Úi ríon r'á cuairt ra éúle áit agus ní maic rí le r'ráil i n-áit ar biú. Sa veirtear, táimic an rraáar so rúí Seán agus r'fíarpuig pé rúe a bpeaca pé an éalléac.

"Cia'n éaóí a bpeicim i?" a veir Seán, "nár rúbaírt tú liom san a rúil as aon ríoráim níor mó?"

"Ó éuala mé nac maic tá ann," a veir an rraáar, "ac mar rin féin ríoráim amac agus cuairtúis i"

Éuaró Seán agus an rraáar amac agus nuair a bí ríon as rúil áit an ríora beas réo, rúbaírt Seán leir an rraáar so mb'éiríur gur iréig annreó a beaó rí. So bpeiceadó pé so míne as rúil a' ceannaéct ríáimne rúac ann í.

Irteaé le Seán agus céaró a beaó ann ac i agus ríon-bean caillce na beal. Sláoró pé ar an rraáar agus rúbaírt pé leir so maic rí annreó. Úi éúis rúnt lé r'ráil as aon duine seóbfar i agus fuair Seán an éúis rúnt. O'iméig Seán leir ábaile agus é rárta so leor.

Ní maic a ríor as Seán cé'n éaóí a bpeigheadó pé raóiríon. Úi ríor aighe so seáirteadó pé an éúis rúnt a éabaírt ar air. Mar rin féin éuaró pé as an bpeairíon agus caráó an rraáar rúó agus bí air a rúil áit ábaínn agus bí an rúle éom míor ir nac maic pé i ríon a rúil áit an ábaínn san é ríuacáó. Rúbaírt Seán so rúiríreadó pé féin áit an ábaínn é. Rúbaírt an rraáar so maic pé rárta. O'iarri Seán annrin ar raóiríon a éabaírt rúó. Rúbaírt pé leir a péacáó a imreac rúó.

"Ir mé a ríoró an éalléac." "Ir me a ríoró an cailléac," a veir Seán.

"Ó tá an ríabal ort," a veir an rraáar. "Má tá a veir Seán ní veiró pé níor ríurde orim."

Caréann pé an rraáar anuar dá ríurim agus éair pé ríor ra n-ábaínn é. O'iméig Seán leir so rúí teac an ríabal agus nuair a táimic an rraáar bí Seán amairg ríon.

"Fuair mé rúca óir ó ríon," a veir Seán. "Má fuair," a veir an rraáar, "ná tabair r'áonrúim é."

Nuair a bí an rraáar as rúil as a dúinnéar r'iarri pé Seán ríurim.

Nuair a bí ríon ríoró, r'fíarpuig an rraáar rúe cá maic an rúca óir. Rúbaírt pé leir so maic pé i bpealac aighe. Rúbaírt an rraáar leir é a éabaírt aighe.

"Nár rúbaírt tú liom" a veir Seán, "san é a éabaírt r'áon duine."

"Tá pé éom maic rúm éirteacé leat," a veir an rraáar. O'iméig le Seán ábaile. (Críoc).

MÍCEAL Ó TUACAIL,

Seannrtearna, Ror Muc.

Dialecta Membra.

Dr. Jekyll agus Mr. Hyde.

Seo ceathranna nó dó a fuair ear blianta o rom ó Míclín Ó h-Éimeacáin, (beannaíct Dé len a-anam) nó Míclín na Monk a cóinnígeadó ar a' sCaitrín—
 roir Daite Uí Dánáin agus Doire a' Mianais, míle bealaí taob' éir de tuar Míclín Éarais, áit a bhí a élan 'na sCómnuirde go dtí an lán-íonú, go mba fáda buan iad. Da éadac an sean-ionnóir é Míclín agus cumhne tar cionn aise ar éirí an toimh le trí ríob blian no níor mó. Da cumhneac leir na bháire a' tigeacé ra sCeanntar rin don céad uair agus ir as obair as an Mairtíar a éir ré an éir ba mó dá faogal. Dúid ré 'na raic roir é féin agus an Dúidair leo go minic faoi cé aca ba ríne agus ir cinnce go raib aor móir aca beir—boróil le veic mbliadain ir caire ríob pul dáir blaíó Dia orca. Solar na bhlaítear go bhfaa ríad.

Cuirfe mé ríor anreo sac ceathranna a fanar asam de na h-amháin a éluiminn aise agus tá reanr ann go sCuirfeadó léigíteoir eicint tuilleadó leó.

- A. Tá gáiríon asainne i lár na ríáirde
 Ir maic é a fáil ir veap é a éoi
 Ó feadair a' éinnire ir é rin Páóraic
 Do éir ré fáil air ar cumáct a' olige
 Níl sabair bhraóac dá bhíul ran áit reo
 Naé bhíul i ngáirde air le tuilleadó 'r mí
 'S tá lán-éad aca-ran má faogann ríad bearna
 An broccoli áluinn a ite ríor.
- B. Sabair loquitur:
 Naé mire an éreacúir malluigíte,
 Veit 'dul as foireadó cóilíir
 Smo beada' tigeacé ó Neam' ugam
 Ar maíon ir traíóna
 Ní éiríon láirde i ocaláin
 Ir ní éaminn funnan foímaíir
 Déit nuair faogann-re an teine coisilte
 Seadó ríóim i mbun mo foímaíir.
- C. Níl baile fearainn ar bíe ra tír reo
 Ó Daite Uí bhíacáin go bun éirde Meadó
 Do b'feairíom tarraing ann ná Daoine' Mianais
 Sur aírúig an raogail reo ar éirde gnár
 Fáran reair ann ir reamair éirde
 Dúinn éainne 'r laog as na dá san dáir,
 'S mura bhíul as éiríora tuiríre an éraíreacé
 ar
 Ó cuirfeadó i bhíorúin an Coileacé bán.
- D. Sé Dúid an Coilígé bán an éairc ir feairí a táimic
 ra tír reo fóir,
 Déairíad rí trí líne, san ríre ar bíe dá uí ra ló.
- E. Tiocearó an píca lá aonaé na Spáirde
 Ir véairé ré'n báio leir ó Séan 'ac Conraí
 Cuiríreair irceacé i níir dá báir é
 Ar áit a mba éairc do veit o éoraé a faogail
 Cuiríreair ceathrar de feairí ar gáirde
 Múimíon láirde leóir ar a ocaíó
 Maicú ríúo asamra ir Uair Páóraic Uáiréir
 Míobair ó éiríonáin ir éogán 'ac Conraoi.
- F. Feairí a éadacé lá aonaé na Spáirde i sCómnuirde
 agus glac móir de dúilleogail fáda tobac éar a
 suatáin aise ar maíre. "Tobac" a veirfeadó
 ré, "tobac a éailleacá, tobac Daite 'oca Ríac
 a cuirfeadó anuairó 'ra baíneadó i mbliáona.
 Tobac, a feairí, toga'n tobac" agus leir rin
 véanacé ré fúir ven maíre agus caradó ré éairc
 éiméacal é, annrin éoraígeadó ré as sabail
 funn:—
 "Tobac míir cumáirca, bhíul tréacal agus
 ríúca' ann
 Ir míre é ná leamnacé, ir folláine é ná'n
 fíon
 Ir b'feairíom líom píora lán de ná míl na meacé
 ra bhóímaíir

Tá E. Ó. N. an-muránac oimra, faoi ráó'r go
 nveaca mé a' caiteam ir a' cámeadó ar faoíar an
 maíre. Dé mar duairc mé níl don maic a' dul a'
 cur na ríunne ar a móct, 7 faíur rin féin, ir léar
 ó mo síota, naé ar Conall Ceairnac a éir mé an
 ceann érom de'n mílleán. Rin ré obair maic ar ron
 na Saéúige; 7 tá moó 7 mear olige aise dá réir.
 Dé ní hionann rin ir a ráó naé sCaitreair cácaó a
 éadair ar an aróir ir truíme díar, ná sur toga bíó
 é an conbar ir an lóclán.

"Ní raib Conall Ceairnac in a Saéúigeoir
 éom caillte rin ar fáo." Níor duairc mire go raib;
 ac duairc mé go raib ríor-éoraé-Saéúige i "Dr.
 Jekyll agus Mr. Hyde," agus veiríom fóir é. Ó'r a'
 cannt ar éoraé-Saéúige é, éir le Conall Ceairnac
 féin, as traicé do ar an sCéirineacé:—

"A careful study of our authors' phraseology will,
 I feel sure, act as a powerful check to the employ-
 ment of those vulgarisms and English idioms, so de-
 plorably frequent in the pages of even the best writers
 of the present day. One may search the writings of
 Keating in vain for such barbarous Irish as fuair ré
 amaé, bí ré a' féacaint moíaró na bó; rinne ré
 ruar a imtinn. . . . The wholesale adoption
 of foreign phrases threatens the very identity of the
 language."

Foiríora orca anoir go bhveice tú cur do na
 habairc acá mír éirde míle leacanaé dá leabair féin:

- Leacanaé a 7: An síota a éoraígeair "ar an
 Domnac, 7rl."
- Leat. 8: "Fíirín beas, túine acu, a bí a' ríum-
 páil romhe roir go héarfa."
- Leat. 12: "Dé amáin go ríor-fánaé túine uairal
 m'eaíre-ra."
- Leat. 21: "Agus raib aise de'n tróir sur
 annaí a réiréigítear iad."
- Leat. 22: "Tar an sCéirineac" 7rl.
- Leat. 24: "Seáimín i mbóirga éiríon do bhéairíó
 éin ríóirre."
- Leat. 26: "Éiríreacé ealadóan."
- Leat. 32: "Bí éraic móir donn-éoraíra 7rl . . .
 éromuige."
- Leat. 37: "Clú acá bóis nóca as an ríeal
 Spáina reo."
- Leat. 39: Dáir an leacanaí.
- Leat. 43: "Fuair ré go raib mílleadó an uairíir
 as bhúgaó ar a méannam."
- Leat. 54: "Do baíre ré éirde a éirde mírúig."
- Leat. 56: "Veiréann an Dr. Jekyll an oiblíogáir
 do Múimíir Máir."
- Leat. 67: "Mar reo ríor do fáir an leiríir."
- Leat. 72: "D'faíre ré irceí ionnam ríorúig-
 eacé a bí lán de véiríon."
- Leat. 73: "As comíimnt in a gáiró ionnuirde na
 híreíre."

Dé níl sar a' dul a' véanainn ríann doíir mar rinne
 áine don faíreírean. Dá n-áiríreí, i ocaínta an
 méirí rin, sac'r a bhíul do foela Déairíá nóir "múir-
 oaróir," "bacraílte," "míreíora," "reiréiró"
 7rl. ra leabair; an éionnuéán lom. focat ar focat,
 acá ar an mbéairí i sCéirí ir náir móir éirde an bun-
 leabair a veit le t-air, i noáil le i sCómnuirde, le éail
 na Saéúige a véanainn amaé; an teitgean ríeam-
 éiríreacé acá go minic ar a lán áit 7 abairc ra leabair;
 ríim dá n-áiríreí, naé mbéadó úraí mírúin ar bíe
 as E. Ó. N., ar túine a veiríreadó "go mbaó móir an
 éraíreí ar an nSaéúige, a leiríre reo do leabair a
 éirí amaé innti."

m. ó c.

'S an té véadó ar leabair a' báir, go
 toíreíreadó ré 'na ríóreadó."

(E) Tá an ceathranna reo ar don dul le "Amháin
 a Páca" a rinne an Suibneacé, nó b'féiríir go mba
 béairíá áiréamail é reo a cuirfeadó leir an amháin.
 Déinn mí-búreacé do léigíteoir ar bíe a éiríreacé'
 líom le ceathranna nó do líne o'áon ceann de na
 h-amháin rin éair o'fáigail. Ríú a n-ainm ná a n-úgar
 níle asam féin.
COLM Ó LOCLÁIN.

AN INIÓ.

So mion-mimic cloirtear "ní céarta go póрта." So h-iontúil ip ón bfeair nó ón mnaoi atá a' pít irtead 'na trí rsgóir a cloirtear é. An fear atá trí rsgóir tá a bócaim féin den traozal acpánnac peo feicte aise. Tá a éilann a' pponcaó a céite Tá maó a' tabairt faoi'n bpíopa agus faoi'n bpóca go mion-mimic i nghan fíor uó. Tá a bean pan scláiro agus a rpeangaroi uóigte. A ceann éom uat le bpoce. Bí an bean pin trác den traozal 'na peóio áluinn cop ar éoir le na taob. Meall an folc bpeasg spuaise mo uúine boct agus tuise nac meallpaó nuair nac maib fíor aise sup bpeasg a bí pa bfolc mealltae pin. De péir mar rsgóir na bliadanta tairt éur an raozal a éuma féin ar an treóio peo agus anoir nuair atá pé i bfoisreacé leat-rsgóir bliadann uon pínion cuireann an leatvaise 'na luise ar fear ós eicín atá a suairveall ar éeann veap rliogta eile nac céarta go póрта. Mí túsann an uúine ós féin aon áirú ar mar tá pé meallta agus uallta i n-aoimpeacé as an bfolc fleargac fann.

Sí an inio an cailin a u'innpeócaó uúit nac ngéilleann an uúine ós uo fean-pocal an trean-uúine. mar pan inio reatú teasgar an fíbin teapbuig ar fat ar an aor ós a' pópaó. Bliadanta téigeann an inio féin níor furve 'mac ná céite. An bliadann a bfuil pí a' uul i bfeao amac bpaicpeá nac mbíonn an oipeao fuarair ar uoime a' pópaó agus bíonn nuair nac mbíonn aca ac ppár gearr. Mí i uoopaé na hinroe ip mó a pórtar beas ná móir. Sílpeá oppa go mbíonn uúine uá fásail as an uúine eile le topais ac ó topuigtear teasgann rcpopa aca i noiarú a céite

Má tá tú a' teacé abaire ó éuairt timceall 'p a' veicé nó an haon veas ar fat, béirip go scappairde cúpla nó trípú uúit pul a mbeicteá péro le uoipir uo tíge féin a fopgailt. Má bpeacnuigeann tú go spinn oppa éife tú uoipit beas i n-arsaill uúine aca. Sin buivéal atá leir an ualla-mullóig a éur ar fean-éeeanna. Bíonn ríao amuig veipeannaé, mar ní maic leó copuaise 'mac go sceapann ríao lué na scearca a veit glanta 'baile. Bíonn ríao as iapparú a veit a' lonnarveacé tairt i nghan fíor uo 'éurle uúine beó, ac amáin uon té atá pa teacé a bfuil ríao a' ceapaó a teacé ann. Mí hé pin le ríao go uveanann ríao a ngnó i nghan fíor, mar faoi inio tá uoime amuig le 'éurle pé uoluir agus iao a' puarpué tairt ar éoir rgeil. Tairt pin féin, rgeiteann an maóao oppa. Topuigeann pé a' tapann go han-sáirca má tá pé caob amuig ar an trpáio. Uéarppá an leabair supab é an cozaó veaps a bíor 'na uiaó. Bíonn an ganual féin go maic. Cloirpeá níor mimicíge pan inio é ná aon am eile.

Ma labrann tú leo peo bíor as iapparú mná faoi inio tá leóca uo leir-rgeal bpeasgac aca le bualaó irteac ar an rmut opt. Uéarppá ríao leat go bfuil ríao ar loip caipr 'naic ar éaimis cpuaóos nó poimnte uobann oppa, nó go bfuil ríao ar loip peo nó ríuo le uúil a' bualaó uoipnán coipce i n-aoimpeacé leó maroin lá'p na bárac. Ar uoóig beaó leirge opt a ríuo leó, "Nac faoa a u'fan ríu."

So leor-leor aca peo a bíor as iapparú mná, ríuábal oiróce, fasann ríao treapgarair agus cíoptáil uabálta, mar go hiontúil pé an bealac ip acpánnaise agus ip eirpéanaise a leasgar ríao amac uóir féin. Sé, agus tuille áda aca féin nac uoógan an rgeal níor péirveaca. So mion mimic cuirtear ríor go hiofpaóai i n-uirge iao, pin nó ríor go harsallai i bpoll spánua eicín eile, ac uá mbeirip as imteacé agus a' páimóipeacé tairt go n-éirpgeaó Réaltós na Marone ar maroin ní bpuirpóir an buivéal féirbí buanarveacé atá a' baint leir.

Nuair a buairear ríao an uoipir teannann ríao uoir nó ríar píopa uairó. Mí aicnígtear pan atair veannuigte go mbeaó aon uúine ipcis náir maic leó feiceál. Mapa bfuil, ríuo irteacé iao a' baint na pál uá céite. An céao puo a uéantar ipcis, má tá aon puóai beasa ar an teallac, iao a larpat ríar a cooiaó agus an trlat as éirge uá leat-uveipeaó maol veaps. Uéantar pin ar easla go mbeirip as

innpeacé a rgeil uo sicpáirí na rgoile maroin lá'p na bárac. U'iao a beaó veap air agus u'aiseanna mar a beaó curu uo sicpáirí na rgoile féin i uoon an rgeal a píocao uáca uoir bun agus bairr agus rpeamracaí. T'péir nac bfuil i scuro aca pin ac oipeao ámean, 'na uiaó pin féin tá ríao éom fean-éirionna le na uveair-ó agus ríao a beaó ábalta eangsa a éur in uo éuro cainte caob tairt uo uo éul.

Teasgann a bfuil pa teacé tairt timceall i míoir (bpaónair) na teimeao. Scaoileann uúine an t-aeir éuis an teirpéir atá pa mbuivéal agus annpin poimneann pé go ríal, flaiteamail é. Ólann ríao rláinte a céite faoi uó agus trí huair. Caiteann ríao ríar bpaon anoir agus bpaon aríp agus cuireann ríao rcpainceanna airteaca, spánua oppa féin. Sílpeá ar curu aca supab veaps mii aca é, agus fíor as an raozal laeteamail go raóao curu aca go uoi na mbáirca pan páile uá mbeaó fíor aca go bfuigtoir flucáó béil annpin. Ip gearr go mbíonn ríao bogca agus bainte 'mac agus a n-earball i n-áirpve go buacac aca. Annpin topuigeann ríao ar an sclairpéirveacé éainte. Má tá an fear atá a' ceapaó pópaó i lácair ní blaireann pé u'aoon uéoir agus tá fíor aise féin cé'n pác. Mí blaireann ar easla go mbpaicpeaó nó go bfeiceaó a spáo ban aon éeann uo na téalacái liopairteaca a baimear le na éuro cainte, nó le na éuro nópanna. Coimigeann pé éom cíuim pocair agus éom cíallmar rcpaóeapac agus ip péirip leir, ac tá rúg a' teacé 'na éuilltí ó na éuro ríacal le uúil 'na spáo, agus cé féaoar a ríao nac bfuil an cailin féin ar aon uul leir an bfeair. Ar uoóig tairpgear bpaon uó ac uúiltairgeann pé. Caiteann ríao cúpla uair a' éuis ar an bpleibpéirveacé peo agus nuair atá an ceann tíge bainte 'mac agus bogca 'un alluir atá a épóirve ríal fappings. Sin é an uair a túsar pé an ingean uon fear ós cíallmar atá ipcis. Ar uoóig cá bfuil an té atá mar é té veipeacé le bpeasgac, le láirpeacé agus le spáo uá éomuppa beal uoipir. Na uoime a bíor i n-aoimpeacé leir veipeann ríao nac scerpepeaó a maib ipcis ná a maib pan mbaile ac an túcós a bí aise tíor i mDeaine na Saillme. Neair rpuic ar éalam aise agus uozaó an éimín aise le na n-áarú. Carr agus capall aise agus ueamhan pin lá go uéó nac mba rúimneac rócamaíac a u'iofpaó an ingean spaim a béil. A atair agus a mácair go rúpac. Cúite feacéamain pan aep leóirte uo páipéar puim uá leagan irteac ar épóirve a mboipe. Uoime lágaca iao náir móir leó féirbí maic a tíocpaó ar a sceómuppa beal uoipir. Tá rí aise annpin, pé pin, má teasgann ríao le céite pan sceammar atá le veit aca go haibéil 'na uiaó pin. Mapa uveasgann tá rí éom faoa uairó agus tá mullac séar a éinn ó bonn a éoipe. Tá air imteacé i n-ae-uair agus buivéal eile a' líonao.

Éirpgeann bean le uoime an-péro. Mí oppa ac ríuábal treapna an uócair agus tá rí aca a' teacé pá na n-arsaill, agus cé'n bpié ac páin. Mí ar uoime eile ac rmeivéoó oppa agus tá ríao a' teacé éuca mar u'feicpeá rpuaripín ceapca a' teacé éuis mar uen céao coipce a buairpeá. Tá uoime eile ann agus ueamhan iall ná earpaó uo péirpe nua bpós nac mbíonn caicte aca as iapparú mná. Níor éar uóir pin, ac an méro buivéal a bíor iméigte oppa. Tioimócairpí peo rcpil a' Píarrais trác uen traozal agus 'na uiaó pin féin níor éar uóir é uá bpaóairpí bean pan sceao inio, ac ip íomúa pin uúine a éairtear a veit as imteacé uá inio agus trí inio i noiarú a céite pul a bfeaoann ríao a ríao go mbíonn rí aca faoi páram an uair pin féin. Uéirip sup rean-puóairpe nó baintpéabac nó leat-éeann tairpangte eicín eile a beaó a' teacé aca.

Tá uoime eile ann agus níor bfuí ainn mná a éur amúga leó. Ara muirpe peob iao ip bapalaise a iméigear agus ríao na uoime ceannann céatona iao a téigear go teanntápac as iapparú na mná pin a mbíonn lán uoipir innte agus a mbíonn céao puim uo rppé léi. Má téigeann, téigeann ríao amac an uoipir go rgiobca agus an éaoi a maib ríao as baile uá innpeacé uóir. Nuair a éinnear pé ar an scineal peo uoime atá timceall Coir-fappige aon bean a fásail pé an áit a uoéigeann ríao, ríar go Conamara agus tá ríao

An FÁS

Sé an cillín (cpiól) bunadóir an fáir as an gcraobh, nion-áitín mionchroiceáid é rúto a bfuil cuma cruinn mar éiaóis air, agus taobh ipiciú dá taobannaibh rúiteáca bíonn an gceint, glaeó glar beó a bfuil an cumáeet airse é hém a' aic-geaneamán agus le tuillead cillíní nua a déanamh an fáir ip tá an craobh beó agus as fáir. Nuair tréigear an gceint na pean-cillíní le tóil ip na h-áiteáca nua tagann cruic ubac domáin oirra agus téadtuigeann cuio aca so mbi an rpar líonta ruar aipir beagnaic, pé rin le ráó, so tagann tuigear i na gcraobh ballaí. Uaireannta, bíonn lár an cillín dúnca ruar as an téadtuigead reo agus olaóite víob reo iprad aóbar na rnaicíní áómaro nó 'barrac áómaro' mar tuibpáinn-re air. Nuair nac téadtuigeann na cillíní com mór rin agus so mbíonn na lár pólam éionn ríao mar rcoipur óon uirge agus so beaca an éraimn.

Tis le taobanna na gcillíní a éanaíbeacán nó a leáíad in a céite so mbi bealaic ó éeann so ceann eacorra. 'Cillíní mion-collta' a tugtar oirra annrin. Má rocpuigeann ríao iao hém ip so leáíann na rparíca eacorra le beic ar nó ríóáin, tugtar 'cupleanna' oirra annrin, agus déanann ríao le h-áíad bealaic aipir agus beaca laicaiú.

Cneapúigeann cillíní copamla, nó com-cillíní, in a céite, agus déannann ríao cneap nó ríannán uóib hém. Uaireannta bíonn rpará beaga ip an gceip nac mbíonn na cillíní so tóic in a céite innti agus i gcraimnte mar an péinne bíonn an tuigear ip na cuaróga reo.

Tá trí éineál cneap ann mar rin. 'Cneap barrac áómaro'; 'Cneap mion-collta'; 'Cneap cupleac.' Caicpear gan veapmá a déanamh gur le mionroacán nó mieroíróp acá ríao ríto le feiceál.

Cuala tú éeana so mbíonn fáir an eapraic éacrom pa uac agus oiclaicéte a bpeacní. Cillíní téacúicéte acá ann ac le na gcraobh taobanna an-tanaíde. Sa Samraó éipúigeann na cillíní níof tuigear agus níof bpuicéte anuar. Tá bpuicéte rin, éionn áómaro an cSamraó níof tuigear agus níof uoicá.

Sa péinne agus pa ngiúraic bíonn na gacanna amac ón ríoir an-éacó ip uo-feicicéte. Annreo ip annríto eacorra hém agus na cillíní téadtuicéte a bíof na buicíní i gcóip an tuigear. Fáir maíalca é fáir na gcraobh reo agus mar rin ip ro-réalúicéte ip ro-oibpúicéte an t-áómaro é. Bíonn léicéac na bpaíní uo réip ríonraó na réimpe calmáan ar an fáir pé. Tanuibeann ríao ón lár amac, ac dá ainveoin rin ní mór ó uoicé mblaíona ríeio so uoicé leac-éacó bllaídam te cpoide-áómaro a déanamh uo fáinne amáin uen cpoib-áómaro.

DOG-ÁÓMARO 7 CRUAD-ÁÓMARO.

Déanann na raóip dá ríonn uen áómaro .i. 'dog-áómaro' agus 'cruad-áómaro.' Ó na rure-ríolúicéte nó Comperae read a fáíann muro an éeacó éineál.

Ip an ríonn rin tá an gíúraic (picea), an tuibar, an leapóis (Larix), an péinne. Sé an rurs an topaó, agus cuma mar cón air. Séaró acá ann cuimpe lanna cripm, cruad, tuig, agus ip iao i bpaicóó i n-íóécar na lann a bíof na ríolta. Ar bpaíal aibíó óon rurs cripmúigeann na lanna ip ionpúigeann ríao aníof ar nó r cuacóige agus tuicéann na ríolta ar an talamh nó ruadúigeann an gacó éun bealaic iao.

Ip an-veáicéimta an craobh é an péinne. Fáirann rí le beic copamail le rpuac teampail, na gacáim ip mé leip an mbun ip na gacáim ip luíga leip an mbáir. Bíonn bllaíca tanaróe, caola, uipí mar rnaicácaí, gan lann ná loipeag ionnta agus iao so tuig ar na gacáim. Fáirann ríao an tuig agus iao mfin, loimpeac an éacó nac bpaicéac an báicéac ná an rneacéca oirra. Coipúigeann an éineál bllaíca reo an craobh ó uíomailt, mar dá mbeac ríao mar bllaíca na gcraobh eile lúbfacó an rneacéca iao so talamh agus éapicéac an rcoipm aníof ar na rreampaca iao. Ac mar a bíof ríao téicéann an gacó éipíca gan aon uoéar a déanamh.

Ó na cpaimntib ar a bpaíann uoilleabap uo bllaíca leacana fáíamuro an cruad-áómaro. Bíonn an cruad, agus an rnaicéte rorac, in aompeacéte le neap gacanna ip an gceineál reo t-áómaro. Ip le rreicé mór a réalúigeann pé agus cpaíann pé so mór ipiciú ann mar bíonn fáir an eapraic an-oiclaicéte, agus, ar uoó, ip mó ná rin an t-áíu a éacap air nuair rúicéar é.

Compuicéar mar éruad-áómaro, an uair gailta (Quercus robur), an uair uonn, (Q. sessiliflora), an uair ríor-glár (Q. ilex), an uair bán (Q. alba), an téac (Tectona grandis). Mahugóní, agus an éuro ip mo víob ríto a fáíar gacáin hém i n-éipinn. Uóigeann pé so leop bllaídam so n-áíuicéacó an rnoib-áómaro so cpoide-áómaro. 'Sa gcraobh uapraicé bíonn an t-áíu reo an-mall ar fáir—ó ríce so uoicé leac-éacó bllaídam. I gceann aca acá bainté anuar agus é timéacall éacó bllaídam t-áóip ní beacó a leac in a éipóide-áómaro rlan, nó, ar éuma ar bít, ní beacó níof mó ná trí ceacraimna uo mar rin. Tá laíao rnoibac acá ann read ip tuicéte a déanar pé cpoide-áómaro. Uo réip aóipe tagann níof mó fáinne ann agus bíonn pé veacap as an mbeaca a bealaic a déanamh so uoicé an cpoide. Nuair a bíof an cpoide rúicéte ar fáir níof mór an cpaib a baint gan aon móill mar le haíad oibpúicéte é, mar toipúicéar pé as reapíad agus as tabaic uoicé annrin.

Ní mar a céite aóip éipíonna an éraimn éeacóna i n-gac áic. Uoicéar guró i aóip ion-bainté na péinne ó uoicé 7 trí rcoip so uoicé éacó bllaídam agus leip an uoair ó trí rcoip so uoicé uo éeacó. Tá an rann reo ann i uoacó na uapraicé, mar ríof é,

" Céacó bllaídam as fáir
Céacó bllaídam faoi báir
Céacó bllaídam ar éob báir
Ip baimpear élar uapraicé ar a lár."
míceál ó conláin.

seáinín nó eacétra mic m-
Rialta. (An Seacac uo
Scriob) 1/3
máí ealca éacóir. (Carlin
Nic gáíann) ... .. 90.
mian a croicé. (páípaic ós
Ó Conaípe) 2/6
an tobar naomca: uoáma
uo páicé. (éapicé ní
Uóilain) ... .. 90.
tuaim mbéir. (míeac ó
Mupé) 1/-
míeacé ué. (míeac ó Mupé) 1/-

maire ní raíallais,

Uóilóir leabap,

87, Sp. Uac na Umpéicé,
áic éiaic.

AN MHAIT LEAT £5,000,000

A CHOINNEAL IN EIRINN.

Beipio gacóil na héipeann an capm mór rin aipicé gacé bllaíam uo seán uoicé i ngeall ar aipicéacó Uppáíar, ar lopeacó, ar éionóipe agus ar gacóac uoáime, agus caillúicé éeapicé t-éipinn iprad £80 ar gacé £100 uo rin.

An Gaedheal - Chomhlucht Taighde um Urradhas Naisiunta, Teoranta

(The Irish National Assurance Co. Ltd.)
ARDOIFIG—30 FAITHCHE AN
CHOLAISTE. ATH CLIAITH

WILLIAM P. O H-UGIN,

SRÁIO LIAM, gailm, 7
baile áca na ríoc

Uóilóir uóíaróacó gllúicé-
teán mic gíolla arnáca.

Uoacúicétear gacé sort gllúicé-
teán, na mipeanna a bameac
le aibléis agus eile.

TRUCAIL ar leicé i gcómair
gllúicéteán a bricéar
ó baile gll.

O GORMAIN AGUS A CHOMH.

CLÓDÓIRÍ 7 LUICÉ Uóilca
páipéir agus leabra

SRÁIO na síopaí, gailm.

Széaltá atá le fásail ra nGaeiltact

- 1—Conall Bulbain.
- 2—Caolghlas mac rí in Eirinn agus Bos Finn, Inghean rí Ghreig.
- 3—Caol an Iarainn.
- 4—Céadtach mac rí na gCor.
- 5—Loinnir mac Leabhair.
- 5a.—Cod, Cead agus Míthead.
- 6—Fios mhaith an aon Sgéil ar na Mna (Fathach Uí Dhuda).
- 7—Faoileann Cliste, Inghean le Fioan Mac Cumhail.
- 8—Donas agus Donas.
- 8—Uball Oir mac rí in Eirinn.
- 10—Ce is Fuide théanns an fhirinne no an bhréag.
- 11—Siomón mac na Baintreabhaighe.
- 12—Sgéal na Stálach Duibhe (mac an Rí do dhul ibh folach faoi thrí)
- 13—Bromach na Seacht Lacht.
- 14—Buachall Bó Sbliabh Luachra.
- 15—Sabh is Domhnall.
- 16—Drucht Uaine mac rí Lochlann.
- 17—Céile na Bochtaineachta.
- 18—An Caipitín Soithigh a bhí thuas i Bleá Cliath.
- 19—Aristotle agus an Bhean.
- 20—Una an Rí agus Una na Baintreabhaighe.
- 21—An Maide Buidhe agus an Rópa, nó An Luch agus an Priompallán.
- 22—Cú Mhac an Ghabha.
- 23—Gaiscíoch Glas Oileáin an Uaignis.
- 24—Pis an Bhima (An cat adubhairt leis an bhfear péire brog a fhagailt déanta d6).
- 25—Seacht Léine den Cheannabhán.
- 26—Alladin.
- 27—Diarmaid Súgach O Tuathail—na Tri Sraoith.
- 28—Mada Bán na nOcht gCos.
- 29—An Bhean Rua.
- 30—Crochabhar Táir Nochta.
- 31—Rí Alban, Rí Shasana, Rí Eireann.
- 32—Dubh-mhac An Dithreabhaigh agus Donn-mhac an Dithreabhaigh.
- 33—Curewater.
- 34—Bean an Bháicéara.
- 35—Jack an Gadaidhe.
- 36—An Gadaidhe Dubh.
- 37—Triúr mac na Bárdsgolóige.
- 38—Sliabh an Rí.
- 39—An Dochtúir agus an Caipitín Soithigh.
- 40—Mac Rí na Spáinne.
- 41—Murcha Beag agus Murchadha mór.
- 42—Rumaratha.
- 43—Baiste Fhinn.
- 44—An fear ad'ólan t-uisge as Cloigeann an mhada.
- 45—Na Lucha agus na Muca.
- 46—Eala Ghréine
- 47—An mhuc Alla.
- 48—Sméid.
- 48—Rí an Domhnaigh.
- 50—An Fear a chuir chun báis ocht mná déag.
- 51—An Bhean a raibh máthair a fir ina haghaidh.
- 52—Na Trí Chomhairle.
- 53—Cé hé do Charaid, cé hé do námhad.
- 54—Céard is teocha ná teire?
- 55—Valentine agus Orson.
- 56—An Sagart Pobuil agus an Séiplin-each.
- 57—Seán O Slámáin.
- 58—An Ceannaidhe Fionn.
- 59—Oisín a chuir an Bás i gerúsgín.
- 60—An Sagart a Rinne iasg d'fheoil.
- 61—An fear ar cilleadh a athair is a mhathair go ndeacha sé ag iarraidh Comhairleacha.
- 62—Sgéal an Bháid fhada.
- 63—An Tighearna a Bhi in Eirinn.
- 64—Breitheamhnas Aithrige an tSagairt.
- 65—Sgéal Naomh Siomón.
- 66—An Chiaróg.
- 67—Sgeal an Mhada Rua.
- 68—An Madra Alla—Tri oidheche Sneachta.
- 69—Lord Leitir Caisil.
- 70—Carbhallan August Eilínór na Rún.
- 71—Cúchulainn.
- 72—Sgológ na Feasoige Leithe.

- 73—Seán de Barra.
- 74—An Sgéal Fada.
- 75—Donnchadh Mór an Chroidhe Bhig.
- 76—Eirighe Chuinn faoi'n nGabharr.
- 77—Cluas le hEisteacht.
- 78—Fear agus an Eascuinn faoi n-a mhúinéil.
- 79—An Bráthair adubhairt "Is dona an lá é."
- 80—An Gadaidhe dubh agus an fear a bhí ar an gCrann Cuilinn.
- 81—An Gáirleach Cuileánach.
- 82—An Phaidir Gheal.
- 83—Cailleach a bhíodh ag iasgach agus a bhath na báid ach ceann.
- 84—Seán mhac Séamus.
- 85—An Fear a chuaigh go Tír Lochlann.
- 86—An Dochtúir.
- 87—An Chailleach Béara.
- 88—An Cótín Luachra.
- 89—An Láir Dhonn.
- 90—An Gréasaidhe.
- 91—An Gabha.
- 92—Seán O Coileáin.
- 93—Sgéal na nDreatháireacha.
- 94—Sgéal na Sgloigíní.
- 95—Táilliúir na Míol.
- 96—We Three.
- 97—An mada Rua a chaith Cóta mór an fhir na Teime.
- 98—Alibaba agus Ceasam.
- 99—An fear a bhí ag ithe na gCorp.
- 100—An bhean ar mBuaille.
- 101—Queen Lightness agus King Holland.
- 102—An Rón a bhí ag glaodhach ar Sheáipín.
- 103—Taming of Shrew.
- 104—An Cailleach Martain agus an Soithigh.
- 105—Fear a chonnaic Tuagh agus Rópa san oidheche.
- 106—Tadhg Dhomhnail.
- 107—An Sagart Pobail agus an cailín aimsire a ghoid Rud as an seipéal.
- 108—An fear a chuir leabhar an feadh Seachtmbliain.
- 109—Daithi an Rí.
- 110—Ionantaisí Lae Beaitaine.
- 111—An tEínín Ordha.
- 112—An Brianach agu Caibiléara Shasana (Cromwell).
- 113—Rí Cnocán an Bhodaigh.
- 114—Cath na bPunann.
- 115—Céadtach agus Londubh.
- 114—An Luch agus an Dá Easóg.
- 115—An Táilliúir.
- 116—Bóirne Mór.
- 117—Baiste Oisín.
- 118—An Gaibhlean Gabha nó an Ghlas Ghaibhlean.
- 119—An Lacha Dhearg.
- 120—An Faoilean agus an Roilleach. Paidreacha. Orthanna. Seanfhocla. Danta.

POSTANNA SA STAT-SHEIRBHIS DO GHAEDHILGEOIRI.

Tá Coimisinéirí na Stát-Sheirbhise ghrá fhógairt go bhfuil sé postanna mar Fhoghlumtheoirí i nOifig an Phuist, i mbailtibh áirithe sa tSaorstát, curtha i leathaoibh do Ghaedhilgeoirí óga a chomhnuigheas sa Ghaedhealtacht. Do bhuachailí agus do chailíní idir 15 agus 17 na postanna so, agus beidh an scrúdú oireamhnach d'aoinne i Rang VII i mBun-Scoil.

Foghlumtheoirí a chuirfeas díobh an tréimhe trialach go sásamhail, gheobhaidh siad postanna buana mar Chongantóirí i nOifig an Phuist. Is féidir do Chongantóir dul ar aghaidh tar eis tamaill agus bheith 'na Mháighistir Puist. Mar sin, ní miste do'n Ghaedhilgeoir óg a n-éireochaidh leis sa scrúdú so bheith ag brath ar phost buan ach aire thabhairt dá ghnó, agus má bhíonn meabhair chinn agus dúthracht ann tig leis dul níos airde.

Ní mór iarrataisí bheith istigh fé'n 30adh Lughnasa.

DEONTAISÍ SPESIALTA I gCOMHAIR LEABHAR NACH UIRSCEALTA I nGAEDHILG.

Chun cabhrú le foillsiú leabhar nach úirscealta i nGaedhilg, tá an Roinn Oideachais ag tairisgint roinnt áirithe de dheontaisí speisialta ó £150 go £250 an ceann d'ughdair a scríobhfaidh leabhair ar adhbhair áirithe fé na mír-chinn seo leanas, ach na hadhbhair a bheith ceaduighthe ag an Roinn:—

- (1) Stair Gluaiseachta éigin Poilitidheachta nó Comhdhaonnachta a bhí ann le déidheannaighe,
- (2) Beathfhaisnéis ar Eireannach mórchlú;
- (3) Staidéar ar Ghné nó ar Thréimhse Áirithe de Stair Litridheachta na Gaedhilge.

Iocfar na deontaisí le hughdair na leabhar a bheidh ceaduighthe agus a mbeidh glactha leo chun a bhfoillsighthe; agus is do réir scoipe agus feabhais an leabhair a áirmheofar méid an deontais (laistigh de na teoranta atá luaidhte).

Déanfar na leabhair a mbeidh glactha leo d'fhoillsiú saor ó chostas do na hughdair, agus rachaidh ceart sna leabhair thar n-ais chun na n-ughdar i ndeireadh na dála ar chuingheallacha áirithe.

Cuirtear in iúl go speisialta dóibh siúd atá ar aigne an obair seo do ghlacadh as lámh caidé comh tábhachtach agus tá sé iad na roimh-choingheallacha do chomhlíonadh sul a dtuga siad fá'n obair.

Gheobhfar gach tuairisc fá na coingheallacha a ghabhann leis an Scéim agus fós ainmneacha na n-adhbhar atá beartuighthe etc., ach iarratas do chur fá n-a gcoinne. Ba cheart na litreacha do sheoladh go dtí—An Rúnaidhe, Coiste na Leabhar, 1, Sráid Hiúim, Baile Atha Cliath. 25/B.3433. W.H.Co.

COIMISIUN NA STAT-SHEIRBHISE.

Foghlumtheoirí sa Roinn Puist agus Telegrafa—Sgrúdu do Lucht na Gaedhealtachta amháin.

Beidh Sgrúdu Comórtasach ann ar an 7adh Deire Foghmbhair, 1930, chun seisear Foghlumtheoirí (ceathar buachailli agus beirt chailíní), ar a luighead, do cheapaín mar leanas:—

	Buachailli	Cailíní
Clár Chioinne Mbuiris	1	—
Gaillimí	1	1
Leitirceanainn	1	1
Tráighlí	1	—
	4	2

Canthfidh iomathóirí gnáth-chomhnuidhe ortha sa Ghaedhealtacht. Na daoine a n-éireochaidh leo, déanfar iad do theagasg d'fhonn a gceaptha mar Chongantóirí i nOifigi Puist sa Ghaedhealtacht.

TEORA AOISE: 15-17 ar an Iadh Dheire Foghmbhair, 1930.

DEACRÁCHT AN SGRUDUCHAIN.

Grád VII, Bun-Sgoileanna.

GAITHFIDH IARHATAISI BHRITH

ISTICH AR AN bhFUIRM

OIFIGIUIL: Lughnasa 30, 1930.

Is féidir Riaghlacha agus Fuirmeacha Iarratais d'fhaghailí i n-aisge ó'n RUANAIDHE,

Coimisiún na Stát-Sheirbhise,

45 Sráid Uacht, O Conaill,

BAILE ATHA CLIATH, M.S.

35/B.3482 W.H.Co.

AN ROINN OIDEACHAIS

SCRUDUCHAN I gCOIR NA gCOLAISTI ULLMHUCHAIN.

Fógra é seo go bhfuil socair an Scrúdúchán i gCoir na gColaisti Ullmhúcháin do chur ar siubhal seachtain na Cásga i 1931 agus na dhiaidh sin i n-ionad na seachtaine na tosaigh de Mheitheamh mar bhíodh go dtí so. Ar an geuma so, féadfar tosadh an scrúdúcháin d'fhoillsiú níos luaithe ná mbliain, agus beidh caoi ag na h-iarrathóirí go mireóchaidh leo ar choiriú do dhéanamh i dtráth chun dul isteach is na Colaistí. Fé mar atá fogartha cheana, siad na teorainn aoise i gCoir an Scrúdúcháin i 1931 agus na dhiaidh sin 13 bliana agus 15½ bliana ar an gcéad lá de Lughnasa i mbliain an Scrúdúcháin. SEOSAMH O'NEILL, Rúnaí, Lughnasa, 1930. 40-B.3948 W.H.Co.

clúio eoḡainín.

“ An bfacea ríó ríadó ariam ”? arfa Sean-Maitiar. “ Connait muid a ríctiúir ” arfa Colm.

“ Rug mipe ar éann ós acu bliadóanta ó foin nuair a bí mé ir na Canadóir. ” ar reirean, “ an créatúirín ba veire agus ba láise óa bfacea ríó ariam. Ní raib ann ac méio an mionnám gabair nuair rug mé air. Uí pé as leanamam a mácar agus tús mé faoi véara go raib pé bacac. Tuis mé annrín go raib cor leir bhirte agus toubairt mé liom féin go raib pé com mair agam bheit air nó gur searr go mbead pé marb as rionnac nó mató’alla (mactíre). Uí pé an-éarfaró bheit air, mar ní raib pé ac cúpla lá t’aoir.

COS 1 MBACÓIO.

“ Ceart go leor bí cor veirio leir bhirte agus éuir mé cúpla cláirín léi agus éuir mé an créatúir irteac i mborga, áit nac mbead pé i nnoon é féin a soirtú. Tús mé bainne óo amac ar buróéal mar túsar Dmúróin tó ‘Dab’ [uan ós]. ”

“ Faoi éann cúpla lá, bí an éoirín rin as feadrú agus bí pé i nnoon riuabail uiréi taoó iréis de éoiré. ‘Oirín’ an t-ainm a bí agam air agus tásad pé éusam mar bead mada beas. ”

“ An leigreadó pé úit é a ríocad ”? arfa Dmúróin.

“ Leigreadó go veimín agus ligreadó pé tó láma le n-a téangam óa leigreadó tó. ” agus an éaoi a n-oidmúreadó pé na cluara! Bíoó pé go ríorruide óa seur anonn agus anall ar ašaró agus ar seúil tó réir mar bíóó ácar nó faitéior nó imirde air. ‘Sé a bí go veap.

Uí an oiréat rpotaf véara bána ar a éota! agus na cora caola a bí faoi.

I BFOIAC.

Bíomur as imire i móinféar neoiníní lá nuair t’iméis pé ar amair ar énapad na rúil. Dheactnuis mé agus éuarcuis mé ac níor féat mé é véanam amac mar seall ar na rpotaf bána a bí air. Uí ríat rin oiréac mar na neoiníní a bí ra bpaire. Níor féat mé é feiceál nó gur éorruis pé. Tá pé an-veacair ríat ós a feiceál an éeat bliadóam mar bíonn pé ar óac na talman. Nuair a támis an fošmar agus nuair a t’iméis na bliáca bána ve’n talam éall an ríat na rpotaf bána rin. “ An ólató pé an bainne ar an mburóéal i seomruide ”? arfa Dmúróin.

“ O’ólató, go fošmar ” arfa Maitiar ” ac bí pé as ite féir agus vullleabair ar rin amac.

TROIO.

“ Cuirinn an buróéal go háro ór cionn a éinn, le n-a sruosad tár ašaró ac t’éimúreadó pé ar na cora veirio agus ríubladó pé i mo úiáir mar rin tpearna an bócar. Dualeadó pé le n-a cora toirís mé as iarraró an buróeil orm! Sin é an éaoi a tpeirveann na pean-ríadna, le n-a seora toirís agus searman ríat na madaí ina bpaíraf le n-a searóba seara.

SNÁM.

Uí an-óuil as Oirín ran uirge, agus ní raib don pur a b’feair leir ir an ramrad ná beir as rreallad uirge air féin ir na loca tanuibe nó ir na haibne beaga. Tuireadó an t-uirge de mar tuireadó pé de laéam! Ac ra ngeimúreadó nuair a bíóó pé as cup feaca, luigeadó pé ríer ar an rneacéa com vóimán agus bí pé i nnoon luige ann agus t’fanadó pé annrín agus é as cogamc na círe ar a pártacé 7 san ríuacé ar bic air, rírféad.

CÁIROE.

Uí pé uaigneac ra ngeimúreadó agus bíóó pé as ríubal ra rneacéa. Taoó amuis ven teac, as tóil ó fúinneois go fúinneois agus é as bheactnú irteac orm mar beadó pé as iarraró orm tóil amac le beir as rpoacó leir. Ac timéall an ama rin, ruair mé beap beas tóub ar marbúireadó a mácar agus tús mé liom é. Uí pé féin agus “ Oirín ” an-mor le céite ó’n seáo lá ariam. Bíóó ríat as rár agus as ionfairt ra rneacéa mar beadó beiré šarúr. Nuair a bíóó “ Oirín ” as ite rúinne arám tásad an beap (mac-šamam) agus ríarad ar a cora veirio ríome amac agus baineadó an rreim ar a véal. ”

“ Ní raib pé rin ró-cáirveamail uair ” arfa Dmúróin.

“ Ní bíóó ac a leac aise féin mar t’éimúreadó Oirín ar na cora veirio annrín agus šabadó de cora agus de érúba toirís ar pur an veirín go seurreadó pé ruais air. ”

Torúšeamar go léir as šáimúde faoi rin ac amám Sean-Maitiar.

Leis reirean orna cúma agus bpaín agus ar reirean—“ D’éigin tóom ršarad le hOirín ar teacé an éarraiš mar léimreadó pé cláirde pé tpeirís ar aipe agus ní bead don šáiróin agam óa bfanadó pé ríúo agam agus ríúo eile de bí pé i nnoon aipe a tábairt tó féin ar rin amac. D’éigin tóom é ršaróleató uaim. ”

SLÁN BEO.

“ Tíomám mé faoi’n seoil é ran éarraiš ac searr mé marc ar a éluar ar tóur le go mbead aítne agam air ašir. ”

“ agus an bfacea tú uair rin amac é ”?

“ Ó, éonnaic, agus é in éimúis le ríadna eile agus tásadó pé éusam nuair a šlaóamín air agus éimúis pé orm com mair. “ Uí na h-ádarca as páp aise faoi peo agus b’air leir mé beir óa seumilt le mo bora. Túsamín ubla agus arám óa agus t’iteadó pé ar mo lámh iat. Uí na haóarca rin tpeirí tpeiršce ar aipe agus iat lan le beanna seara. Ní facea mé don pur ariam a t’pár mar iat.

“ Nac bfacea tú ádarca na reilmerde ”? arfa a Colm. “ O’ó a Maitiar ” arfa Dmúróin—“ tá tú šabéa ”! “ Leis abaitle mé ” arfa Maitiar, “ Sin é mo burócar tar éir mo éuro ama a éur amuša líb.—Slán ašaró ”!

COLM.

Nac é an tpeuas gur éuir Colm irteac ar Sean-Maitiar le n-a éuro éar-éainnte. Má leanann pé tó rin ir searr go mbíomúro san ršéal ar bic. Ba éeart taoó comairle a éur air nuair a beap ríó as ršpíobadó éusam.

TUAIŠEANNA NA MÍOSA SEO.

(FAOI BUN 14 BLIADNA).

- Máire Ní Maoiléarain—Cáirna—Leabair
- Máire Ní Šaora—Cáirna—Peann.
- Áine Níe An Iomairé—Cáirna—Leabair.
- Soréa Níe Con Faola—Cáirna—Leabair.
- Séamur Ó Donnéadó—Dún Úoirge—Dáire.

MOLAD MÓR.

- Máire Ní Bpádarš—An Uaim.
- Máire Dheactnac—An Uaim.

COMÓRTAS NA MÍOSA SEO ÉUSAMN.

Špíob an méro ir péirir leac faoi éann acu reo:

- (1). Mo madaó.
- (2). An lá a b’feair a bí agam ariam.
- (3). Mí an Meitín.

Ir mire le meap móp

eošainín na n-éan.

TUŠARÓ BÚR ŠCAIO ÁRACÁIS
 TÓ’N CUMANN ŠAEDEALAC IS
 FEARR

AN CUMANN IBERNACH INSIURALA TEO.

I n-ASARÓ TÓITEÁM 7 COITCINNE.

Bpíom-Oirís—48 7 49 Špáro an Dáma,
 Ac Cluac.

NÁ POLASAITÉ IS IOMLÁINE LE
 FAŠÁIL.

Cló-buaittear ar fon na b’foillpí-
 téoirí as an “ ŠConnacé Tribune,”
 Špáro an Magsaró, Šailmín.